

Julia (onder ps. Guido)

Willem Kloos en Albert Verwey

bron

Guido, *Julia*. W. Gosler, Haarlem z.j. [1885]

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/kloo003juli01_01/colofon.php

© 2017 dbnl

Voorzang.
Canzone.

Gij, die des levens éenen weg ten doode,
 Door zonneschijn en nacht, betreedt met kalmen,
 Gestâgen stap of dartelende voeten -
 Ai! wilt een oogwenk talmen,
 En vluchtig omzien naar deez' jongen bode,
 Die, met een blos en minnelijke groeten,
 U bloode komt gemoeten.
 Doch wat figuren ook zijn paden kruisen,
 Het eerst en liefst aan ál jong-Holland's schoonen
 Biedt hij zijn beste hulde in de eerste tonen,
 Die van zijn teêrbewogen either ruischen.
 Zij zijn het, aan wier heerschende oogen hangen
 Het wel en wee van zijn bedeesde zangen.

Hij komt op lichte wieken uit de verre,
 Vreemde gewesten, waar de bloemen bloeien,
 Die *hier* de zangers door hun liedren strenglen:

Hij zag, bij 't eenzaam gloeien
 Aan 't zwarte zwerk van éene gouden sterre,
 Geheimvol scheemrend, op hun lange stenglen
 Die wondre bloemen benglen,
 En plukte een ganschen schat in spelend peizen -
 Maar, aan het klare licht der zon gekomen,
 Verbleekten zij op eens als uchtenddroomen,
 Die voor het uchtendrood in neevlen deizen.
 Ach! 't Schoone, dat een dichter mag aanschouwen -
 Niet alles kan hij aan zijn lier vertrouwen.

Het zij: en mochten ook de gloënde tinten
 Dier phantasieën in zijn lied verdwijnen -
 Hij ziet een andren, frisscher lauwer groenen:
 Hij wil geen dichter schijnen,
 Door tooisel van Verbeelding's bonte linten,
 Noch hullen nooit geziene visioenen
 In raadselige Roenen;
 Neen 't hart, het eigen harte, met zijn tranen
 En met zijn lach, zijn weifelen en gloeien,
 Is steeds de wel, waaruit de liedren vloeien,
 Die zich een weg naar andre harten banen -
 En moog' hij steeds Natuur en Eenvoud minnen,
 Als zijner konste zoete gezellinnen.

Wel menig waagt in klinkende sonnetten,
 Andre Marini, met de taal te spelen,
 En rede en rhythmus om een rijm te tarten -
 Maar *hij* zal 't kunstig kweelen

Dier bonte zangers te allen tijde zetten
 Onder den roerend-waren kreet des harten
 On echtgevoelde smarten:
 Geen tonen zullen aan zijn lier ontglippen,
 Die niet deez' eenig-zuivre bron ontsprongen,
 En menig zijner liedren is gezongen
 Met brandend oog en sidderende lippen.
 Maar om zich van zijn smart iet te verstrooien,
 Hult hij zijn smart soms in Verdichting's plooiën.

Hij zingt een lied van liefde en liefdetrouwe,
 In heil bezworen en beproefd in 't strijden,
 En, na het eind van alles, steeds gebleven -
 En hoe uit bitter lijden
 En 't ijdel smachten om een doode vrouwe
 Des minnaars jonge ziele wordt geheven
 Tot idealer leven,
 Door eigen zielszucht en der Muze leiding -
 Zij is 't, die 't al berecht met sterke handen,
 En wie, gekluisterd aan haars tempels wanden,
 Op haar slechts zien in bevende verbeiding,
 Zij zullen eenmaal met de schoonste zangen
 Onsterflijk loon voor hunne trouw ontvangen.

O Muze, om wie ik leve, wil me omzweven,
 En dat ge uw troostende oogen
 Niet wenden moogt van 't u geheiligd pogen!

I.

Allereerst ontmoeten.

Ik wandel eenzaam, in gepeins verloren,
 In schemring, langs het dichtbewassen pad -
 Een zacht gefluister beeft om bloem en blad,
 En door de boomen zie ik 't gouden koren
 In volle garven wuiven, 'wijl de dauw
 Is opgestegen over 't veld en flauw
 De blonde halmen door dien nevel gloren:
 't Is stil: - het laatste vogelliedje is stom -
 Het avondwindje wiekt nauw-hoorbaar om...
 't Is stil - maar thans... het is me, alsof mijn ooren
 Van verre een klank van paardehoeven hooren
 En 't raatlen van een rijtuig..., Zie, het kooft!
 Hoe gierlijk zwenkt dat span van schimmels rond
 De bocht des wegs, die zich in schemring wond
 Door 't woud - hoe gaan ze, of niets hun rennen toomt!
 Een meisje houdt de teugels... zie haar dagen,
 Als een godin, in schaduw van 't geboomt!
 Hoog als een Juno rijst zij - 't hoofdhaar stroomt
 In zwarte golven neder op den wagen...

Heeft zij op mij dat donker oog geslagen?
 Ha! hoe haar oog vlamt en haar boezem hijgt!
 Nauw kan haar hand het vurig span bedwingen...
 Maar... groote God! de woeste paarden springen
 Naarvoren in 't geboomt! een botsing dreigt!
 't Is of de slappe toom haar hand ontzigt,
 En 't oog den doodsangst niet terug kan dringen...
 Vooruit! Een sprong, een wilde, op dood en leven...
 De paarden staan - 't is *mijn* hand die ze houdt...
 En in mijn armen hangt ze, en rilt en flauwt,
 Toch schijnt een lachjen om heur mond te zweven...

II. Zij...!

Zij sloeg haar oogen op - o zoet geneucht!
 Een blosje kleurde zacht het wazig vel,
 En 't scheen zoo donzig-teêr, of Rafaël
 Die wang gekleurd had met de verf der jeugd;

Alsof een rozige engel er den aëm
 Des hemels langs gewuifd had, en het licht
 Der heemlen uitblies langs haar aangezicht,
 Toen zij gedoopt werd in des Heeren naam.

't Amandelvormig oog, welks zachte schijn
 Een licht doet spelen op haar schoon gelaat,
 Lacht half beschaamd, terwijl zij voor mij staat...
 Geen koning dezer aard kan zaalger zijn!

III.**Haar naam!**

Haar naam is Julia -wat klinkt dat schoon!
 Zoetvloeiend als het water van een vliet,
 Die tusschen rotsen snellijk henenschiet -
 Of als een vogellied dat, klaar van toon,
 Klinkt uit een boschjen en in de open lucht
 Ruischt en verruischt - of als een kinderzucht -
 Of wel het schieten van een ster
 Ten stillen trans,
 Met gouden glans,
 Navonkelend van ver.
 Op Shakespeare's bladzij gloort die naam,
 En schittert door der eeuwen duister
 In eeuwig-smetteloozen luister
 Met Romeo, den minnaar, saâm.

IV.**Ontluikend geluk.**

O, 'k heb haar weêrgezien! en morgen weêr,
 En overmorgen - iedren schoonen dag -
 Gelijk de zonnebloem, die telken keer
 Zich opheft tot der zonne gouden lach
 Met iedren uchtend, en het aangezicht
 Eerst afwendt, als ze 't liefelijke licht

Voor éenen nacht in 't Westen dalen zag.
Zoo zal ik óók zijn! want mijn Julia
Is *mijne* zon, waarop ik de oogen sla,
Zoolang háre oogen rijzen met den dag.

V.

Liefdesopenbaring.

Wij gingen door de gaarde
Met stille stappen om -
Wij zagen naar de sterren,
Maar bleven beiden stom.

Wij zagen naar elkander,
Verscholen van ter zij,
Ik zag haar oogen glinsteren,
Maar droomend zwegen wij.

Zij bukte naar een bloempje,
En trok de blaadjes los,
En telde ze zacht bij zich zelve,
En... was dat niet een blos?

Totdat wij ginds in 't donker,
In schaduw van 't priëel,
Den nachtegaal zingen hoorden,
Met kwetterend gekweel.

Toen drong zij dichtert tót mij...
 Ik voelde haar harte slaan...
 Wij zagen elkander weenen -
 En hadden 't op eens verstaan...

Wij hadden 't al lang geweten,
 Maar hadden 't nooit gezeid,
 Doch nu wij 't eenmaal zeiden...
 Nu was 't voor de eeuwigheid!

Dat wisten de bloemen allen,
 Die uit het groen tapijt
 De teedere kopjes hieven,
 In lispelend jolijt -

Dat wisten de kalme sterren,
 Die vlamden tusschen 't loof -
 Dat wist het ruischende beekje,
 In gindsche kleine kloof.

O, bloemen, en sterren en beekjens,
 Geurt, glanst en ruischt altijd -
 Want wij zullen elkander beminnen
 Van nu tot in eeuwigheid!

VI. **Stille ure.**

Toen stonden we aan den oever,
 De stroom bewoog zoo zacht,

Als bruiloftslampen straalden
De starren in den nacht.

't Was of de bloemen zongen,
En geurden, duizendvoud,
Omdat zij mij heur liefde,
Heur liefde had vertrouwd.

De schaduw van de boomen
Viel op ons beiden neer,
Maar toen wij verder gingen,
Sprak zij geen sylbe meer...

VII.

Zomernacht.

De lucht is stil, de nacht is warm,
De boschduif koert droef, droomerig-lang,
Mijn lief hangt kussende in mijn arm,
En kust mij lang, droomerig-lang...

O spreek niet meer, want uw kussen zijn zoet,
En die oogen lachen zoo zacht, zoo zacht,
Maar ik kus uw mond, die mijn kussen verwacht...
Wij kussen beiden, en alles is goed...

VIII.**Vlammende gloed.**

Gij kunt vertellen wat ge wilt,
Van avond zal 'k alles gelooven -
Uw wang is zoo zacht en uw kussen zoo wild,
Mijn hart is in vlam - ik kán het niet dooven.

Straks slaan de vlammen om ons heen
En ik lig in uw armen verloren -
Ik hoor het slaan dier vlammen alleen,
Wat ge fluistert zal ik niet hooren.

Al ware uw stem als slangengesis,
Als het sissen van sluipende slangen,
'k Zal denken dat het de knettering is
Der vlammen, die ons omvangen.

Want in dien éenen grooten gloed
Heb ik geheel vergeten
Al zin en ziel, al kwaad en goed,
Die ik eens heb gezien en bezeten.

IX.**Schemering.**

Verlaten de straten
En 't wufte gekout,

De koren te hooren,
Die klinken in 't woud!

De kruinen der duinen
In 't verre verschiet,
Ze grijzen en deizen
In nevelig niet.

Nu de avond zich lavend
Verbreidt over al -
Haar blikken verkwikken
Het dampende dal.

Zie... feeën betreeën
Het mollige mos,
En glijen in rijen
Door 't schemerend bosch.

Ze tooien de plooiën
Van 't waivend gewaad,
Met bloemen, te noemen
Bij 't zuiverst brokaat.

Ze gooien en strooien
Die kwistig in 't rond
En blozen bij 't koozen
Met rozigen mond.

En springen en zingen
Nu zangen zoo zacht

Die ruischen en suizen
 Door 't ruim van den nacht.

De boomen ook droomen
 Van komende rust,
 En nijgen hun twijgen
 In sluimerens-lust.

En wuiven hun kuiven,
 Als wilden ze zacht
 De starren verwarren,
 Die staan op de wacht.

X.

Blijde verzekering.

Ik zeg, lief, dat voor ú de geuren zijn,
 Die zoete bloemen langs den stroom doen zweven:
 Ik zeg lief, dat voor ú de zonneschijn
 Die kransen op het water zal doorweven!
 Ik zeg u, dat voor ú de roode roos
 Zal geuren aan het takje zonder doren -
 Ik zeg u, dat voor ú zich 't zoet gekoos
 Der tortels van het nestje zal doen hooren!
 Ik zeg u, wat er bloeit en geurt en zingt,
 Voor ú alleen zal 't bloeien, geuren, zingen -
 En dat voor ú alleen de zang ontspringt,
 Die uit mijn hart tot u omhoog wil dringen!

XI.**Heerlijk herdenken.**

Waar stille waatren zachtjes glijden,
 In schâuw van 't vochtige geboomt',
 En me, uit den verren nacht der tijden,
 Een drom gestalten nader kooft -
 Een Nimfenstoet, de schoone naakten,
 Wie 't golvend haar ten voeten stroomt -
 Daar heb ik heel mijn dag verdroomd,
 En heel den nacht, de' in droom doorwaakten:
 'k Dacht aan de dagen van weleer,
 Toen op het lieflijk Pergusmeer,
 In 't altijd bloeiend Ennadal,
 De Nimfen, met een schoon geschal,
 Demeter en de Kora eerden -
 Toen zegenend de zuster Zeus'
 Haar gaven deelde in iedre kluis,
 En elk de lust des levens leerde -
 Toen zij, op heel Sicielje's grond,
 De gouden gift van 't koren zond,
 En men haar zelve néer zag knielen,
 Als zij de garven samenbond,
 Die voor des landmans sikkal vielen.
 Tot na den oogst, bij volle schuur,
 De vreugde ontvlamde in vuur bij vuur,
 En in de zangen veler zielen,

Als bij het feest de fakkelschijn,
De dreven door en 't bergravijn,
De schaduw donkerder deed schijnen,
Tot heel het nachtelijk eiland door,
Stikdonkre nacht en helle gloor
Scheen op te wuiven, als gordijnen,
Voor één geweldge vlammenzee,
Die telkens even uit kwam schijnen:
En bij dien glans en in dien nacht
Zag m' allerlei gestalten zweven,
En klonk gezang uit alle dreven,
En schudde omhoog de sterrewacht:
En in die boschjes in het donker,
Bij veler sterren zacht geflonker,
Daar kwamen jonge minnaars saâm,
En wellust geurde uit alle bloemen,
En voller bloeiden zij bij 't noemen
Van iederen beminden naam...

XII.

Sizilia!

Sicilië! betoovrend land,
Dat op der waatren schoot gedragen,
In de oudheid, als in jonger dagen,
De krone van Europa spant!

O, lichte parel op de donkre baren!
 Vloeit niet uw naam melodisch van de snaren,
 En valt zoo zacht in 's moeden droomer's oor -
 Als op de dichte sneeuw de donzen vlokken,
 Als myrrhedruppels uit der bruiden lokken,
 Als op het sluimrend meer der sterren gloor?

Maar is uw naam ook zoet als 't milde suizen
 Van 't avondwindje door het siddrend woud,
 Ik voel een broeder zang mijn ziel doorbruisen,
 Vêrschallend als de storm op 't zwalpend zout!
 't Is of een stoet van klinkende koralen
 Mij hoog omhoogvoert bij dien enklen toon:
 'Sizilia!' ... ik moet... en mocht ik falen -
 Vergeef! en geef een luistrend oor tot loon!

O land van eeuwenoude glorie,
 Dat op de handen der victorie,
 Bij iedren omzwaai der historie,
 Gelijk een teêr-beveiligd kind,
 Gedragen werd door oorelogen
 En immer weer opnieuw ontogen
 Aan tweedracht en het heilloos pogen
 Der heerschzucht, die geen vrede vindt -

Wie zal ze noemen, wie vermelden,
 Zoovelen troonden op uw velden
 En al de wijzen, al de helden,
 Geteeld op úw gewijden grond, -

En wie voelt niet zijn kracht bezwijken,
 Als hij de wissling schetst dier rijken,
 Die telkens, na een vluchtig prijken,
 Vergingen in denzelfden stond?

Maar gij reest reiner uit het woeden
 Der opgezweepte volkenvloeden,
 Schoon ook uw hartewonden bloedden,
 O koninklijk Trinacria!
 En na den dwang van elken kluister,
 Was 't of met vlekkelooser luister
 Gij tot den dag riept, na het duister:
 'Aanzie! waar is mijn wederga?'

En of uw oogsten ook verdorden,
 Als Grieken zich ten strijde gordden
 Met Roomsche of met Karthaagsche horden, -
 Drie volkren worstlend om uw kroon -
 En Pyrrhus met zijn dolle benden
 Het zwaard u joeg door de open lenden,
 Gij scheent te schooner in de ellenden,
 En steegt te heerlijker ten troon!

Maar thans - waar is de glans gebleven,
 Die eens uw schedel mocht omzweven,
 En heel dat rijker, hooger leven,
 Nog schittrend voor de laatste neven,
 Gelijk een nooit-volleerde les?...
 Uw fiere zonen zijn bezweken,

Men zag uw tempeltrots verbreken,
 Uw lichten godenstoet verbleeken,
 En Dio's wijsheid is geweken
 Als 't woeden van Agathocles.

Dat waren beter, schooner tijden,
 Toen maagden zich ten tempel reiden,
 Om met heur minnaars zich te wijden
 Aan Eroos' dienst, den eeuwig-blijden,
 En 't best gebed was... kus en lonk...
 Wijn bij der fluiten vleiend schallen
 En bij der voeten rhythmisch vallen,
 Één zoet verlangen rees in allen,
 Waar midden in haar marmerhallen
 Eryische Afrodite blonk.

Maar Christus' macht kwam hen verstrooien,
 De goden van hun voetstuk gooien,
 Zij leerde het gelaat te plooiën,
 En wisselde de wijde plooiën
 Van 't wit gewaad met zwarten rouw: -
 Uw luide feesten zijn verzwonden,
 En waar, aan schoonheid's wet gebonden,
 Uw marmren godenrijen stonden,
 Hangt thans een God, bedekt met wonden,
 En aan zijn voet een droeve vrouw...

O, Rome's korenschuur! wat stak er
 Een schat eens in uw beemd en akker,

Maar dit geslacht is dof en zwakker,
 En niemand roept de geestkracht wakker,
 Die eens uw grond in goud herschiep: -
 Ja zelfs Natuur wil niet meer groeien,
 Schijnt om uw val u te verfoeien,
 Zij sluimert in der zonne gloeien,
 En Enna's dal zal niet meer bloeien,
 Waar eens Demeter's dochter sliep.

O, diep-rampzaligste der bruiden!
 Gevallene vorstin van 't Zuiden!
 Wie, dien uw droevig lot geen luiden
 En langgeklaagden toon ontlokt?
 Wie zou op allerhande wijzen
 Niet uw aeloude grootheid prijzen,
 En met haar dalen, met haar rijzen,
 Tot hem de stem in tranen stokt?

Maar moogt ge ontluisterd om 't verleden rouwen,
 Toch zijn uw nachten nog verrukkend schoon,
 En 't zachte lachen van uw wulpsche vrouwen
 Lokt als de glimlach der vergeten goôn.

Nog is het weelde, als in de aeloude jaren,
 Te liggen aan den zoom der zee, en lang,
 Al sluimerloom, in 't klaar azuur te staren,
 Te luistren naar der golven wilden zang.

Nog is het zoet te rusten in uw schaûwen,
 O, donkre bosschen, waar de oranje geurt -

En waar de myrte naar den donkerblauwen,
Oneindigen dom zijn stille takken beurt!

Maar zoet vooral, om bij den schijn der starren,
Wijl gij de kruipende seconden telt,
Met stil verlangen in de ziel te marren,
Tot ge u door minnende armen voelt omkneld...

Hier, waar de oranjebloesems bloeien,
Waardoor de nachten feller gloeien
En sneller naar hun einde spoeien,
De dagen droomerig vergaan -
Hier wilde ik allen wellust nippen,
En, hangend aan des sluimers lippen,
In de armen van zijn broeder glippen,
Om nimmer de oogen op te slaan!

O, zij uw grootheid dan vervallen!
Al moog door uw verweerde hallen
Geen enkele blijde lach meer schallen,
Hier heeft de liefde mij ontgloed:
Zoo zal ik mij der liefde wijden,
Ik wil genieten hier en lijden...
Straks zal weer in den stroom der tijden
Dit schoone droombeeld zijn vervloed...

Geslachten na geslachten drinken
Het leven tot den boôm, en zinken:
Maar uit hun graven immer klinken
De blijde woorden: 'Liefde bleef!'

En schooner groeit ze uit de oude graven,
 Om weer een nieuw geslacht te laven,
 En, met die heerlijkste aller gaven,
 Zegt bedelaar als vorst: 'Ik leef!'

O, hecht dan, met geheven handen,
 Gij allen, aan haars tempels wanden,
 Al 's levens smart, al 's werelds banden,
 Een blijgeschonken offer, vast!
 Want iedre zaligheid der menschen
 Vindt in een rasschen dood zijn grenzen,
 Maar niet de vreugd van 't heimlijk wenschen,
 Dat in een minnend harte wast...

XIII.

Weigering en weifeling.

O dag des leeds!
 In rozen schemerschijn
 Wiekte de morgen aan en lauwe koeltjes
 Dreven stroomafwaarts en hun geur bedwelmd
 In doffen wellust al wat adem dronk.
 't Was of Natuur met eigen zachte hand
 De zware geuren had doorengemengeld
 Van de geheimnisvolle zuiderflora
 Tot eenen slaapdrank voor den sterveling.

O, dag van wellust - dag van zooveel leeds!
 Want zie! haar vader hangt aan 't Roomsche geloof
 En nimmer, zegt hij, zal zijn eenig kind
 De vrouw eens ketters zijn.

Wat zal ik doen?

Voor eeuwig haar ontzeggen en vergaan?
 Of voor 't altaar der liefde mijn geloof
 Neerleggen aan haar voeten, om alleen
 Tot h aar omhoog te zien als mijn godin,
 Die aller sferen eindeloozen drang
 Beweeft als met het wuiven harer hand,
 Die alle sterren voor zich op doet gaan
 Als duivenzwermen, fladdrend opgewiekt
 In blauwe luchten: die mijn hart beheert,
 En alle zangen in die moede ziel -
 O Liefde, zult g ij mijn Grodinne zijn?

Het hart van allen, die te voren streefden
 Naar de eeuwige trits van 't Schoone, Ware, en Goede,
 Geloofde in God: de Grieken in hun rij
 Van schoone goden, overal gevierd
 Met offerfeesten en met jubelzang
 Bij heldre luchten aan het zonnig strand;
 Der Indi ers dweepen met een eeuwig zijn
 In de eeuwige bedwelming van het Niet
 Is godsdienst: zucht tot  enzijn met hun God,
 En de ongeziene Godheid gloort ook daar
 Als 't licht van heil'ge kaarsen in een walm

Van wierook, rijzend in 't gewelfde ruim;
 De straks verfijnde cultus van het Westen,
 Die de openbaring vond en zich een stad
 Van goud en diamanten heeft gebouwd,
 Waar God, in heilige ongenaakbaarheid,
 Omstuwd door engelen, 't jublend heilgendom
 Ziet naadren, die de kronen en de vaten
 Met tinkelenden naklank voor zijn troon
 Neêrwerpen, knielend in het witte kleed -
 Alles gaat uit van God, keert weêr tot God,
 En driemaal heilig zingt in 't eeuwig licht
 Het englendom, dat menschentaal niet kent,
 Maar éene taal voor allen. Luide roept
 Natuur om uiting en mijn ziele volgt:
 Maar voor wat outer zal ik knielen, sinds
 De rook van Abel's offer opwaarts steeg
 En die van Kaïn neêrviel op 't altaar?

XIV.

Klachte.

O zeg niet, dat voor mij de myrte groeit,
 Die jonge minnaars in hun lokken weven -
 Maar de asphodel, die op de weide bloeit,
 Waar droeve schimmen heen en wederzweven.

Mij voegt de teêre oranjebloesem niet,
 Noch roode roos, noch lauwer om de slapen,
 Maar rosmarijn, en alles wat men ziet
 In donker bloeien, waar de dooden slapen.

Of àl Sicielje's bloemen om mij staan,
 Ik mag er geene van voor mij verwerven -
 Ik zie ze geuren, welken, en vergaan,
 En zou zoo gaarne met de laatste sterven...

XV.

Tweestrijd.

O twijfel! mug 'k om haar 't geloof verlaten,
 Dat, als het dierst kleinood van mijn geslacht,
 Door mijnen vader mij werd nagelaten,
 Dat ik tot mijne kindren 't overbracht?

Hebben mijn vaadren tachtig jaar gestreden
 Voor 't dierste, wat zij hadden, hun geloof,
 Opdat ik 't nu met voeten zou vertreden,
 Of 't als een last mij van de schouders schoof?

En toch - heeft God mij niet in 't hart gegeven,
 De vrouw te minnen, die ik thans verkoos,
 En hadd' hij dit gedaan, zoo 'k niet kòn leven
 Met mijn verkoorne, nu en voor altoos?

Wat God vereent, dat mag de mensch niet scheiden,
 Wat God vereent, brengt hij met wijsheid saâm -
 Zoo laat ik willig door zijn hand mij leiden:
 God wil 't! en ik beslis uit zijnen naam.

XVI.

Haar brief.

Een brief van haar: Zij schrijft: 'O mijn beminde,
 Waarom wijkt gij zoolang van 't eeuwig heil?
 Zoekt niet de Moederkerk, of ze u ook vinde?
 Heeft ze ook voor u haar zoetsten troost niet veil?

O, als gij wist, wat weelde 't hart doet beven,
 Wanneer de priester in het witte kleed
 De heil'ge hostie houdt omhoog geheven,
 En der bedrukte ziele tegentreedt! -

Gij zoudt met mij de zaligheid aanschouwen
 Der Moedermaagd, die, in een lieflijk licht,
 Daar boven troont, als lieflijkste aller vrouwen,
 De zachtheid glanzende op haar aangezicht.

Wanneer een ziel zich heft om haar te ontmoeten,
 Dan is 't of haar gebeden, uit het hart
 Onzichtbaar stijgende, al de lucht verzoeten,
 Als wierook, die den geur der rozen tart.

En toen ik dezen morgen mijn gebeden
Opzond voor u, toen zag ik haar omhoog
Lachen als een, die ook eens heeft geleden
En wist, wat *mijn* gemoed bewoog...

Dat lachen was zoo troostend - 't was als zeide
Zij zacht: Mijn kind, gij zult gelukkig zijn!
O mijn beminde, of mij uw woord verblijde:
Ik ben thans hare, wees gij mijn!'

XVII.

Mijn antwoord.

Mijn lief, gij hebt gelijk: Ik heb aanschouwd,
Wat zaligheid het hart van hèm doet beven,
Die zich voor dit en voor het volgend leven
Aan 't zoet bestier der Moederkerk vertrouwt:

Nu zal ons langer niets, neen, niets meer scheiden,
Ik kom tot u: zeg het uw vader aan,
Dat ik straks aan 't altaar gereed zal staan,
Mij eerst der Kerk en dan aan u te wijden.

XVIII.**De moederkerk (hymne).**

O 'k heb te lang gedwaald - waarom 't mij thans verheeld? -
 Nu uit mijn donkren nacht dat hel Mariabeeld
 In 't licht mij heeft geleid -
 Nu weet ik, dat mij nooit die geestdrift heeft geblaakt,
 Dat mijne ziele nooit den tocht heeft meêgemaakt
 Naar zulke heerlijkheid.

't Is me of aan de' ingang van een tempel
 Mijn voeten schromen aan den drempel
 Tot zulk mysterie in te gaan -
 En, waar die rij gestalten waren,
 Zou 'k aan den ingang willen staren
 En vol vereering stille staan.

De dageraad der kunsten bloost er
 Door 't kleurig ruit van kerk en klooster,
 En spreidt een glans om 't hoogaltaar -
 En al de beelden aan die wanden
 Bewegen zegenend de handen
 Naar vrouwen in hot gouden haar.

Bij 't wuiven veler wierookwalmen
 Jubelt de schoonheid hare psalmen
 Als wierde 't offer háár gewijd -

En 't orgel ruischt door alle bogen,
Tot ieder zich voelt opgetogen
Naar schooner land in beter tijd.

Weer is 't of Dante's rozen bloeiden,
Die door den nacht der eeuwen gloeiden,
Als bloemen uit God's paradijs -
Of Tasso's goddelijke zangen
Opnieuw het luistrend oor bevangen,
Of elk ons 't pad ten leven wijz'.

Alleen der Moederkerk, der schoone,
Behoort de frissche lauwerkroon,
Die Middeleeuwsche kunst verwierf -
De Kerk slechts heeft de kunst geschapen,
Zij draagt den lauwer om de slapen,
Die de aarde zonder haar nog dierf.

Want wat Itaalje's dichters schreven,
Al wat er heiligs is gebleven,
Door groote meesters gepenseeld,
Draagt op het voorhoofd nog het teeken,
Dat door geen eeuwen zal verbleeken,
Van 't engelrein Mariabeeld.

Waartoe de namen nog te noemen,
Waarop de Kerk zich kan beroemen,
Als zij in 't perk der kunsten treedt?
Daar is geen tweede reeks geboren

Van mannen, als die haar behooren,
Die ze allen nog bij name weet.

En, heel de wetenschap dier tijden,
Ontweek zij niet al 's werelds strijden
In 't klooster, dat de Kerk haar schonk?
Zat niet, in schaûw dier kloostermuren,
Zij naar het blauw gewelf te turen,
Terwijl 't gestarnt ter kimme zonk?

Is daar de knop niet opgebroken,
De volle bloesem niet ontloken,
Waaruit Beschaving's bloem ontsprong?
En gloeiden niet haar geuren samen
In duizend zangen, duizend namen,
Waar elk de Moederkerke in zong?

Een mystisch bloeien, mystisch geuren,
Dat in een gloed van glans en kleuren
Viel op 't palet der Eeuwigheid,
Die met die verven 't al bemaald heeft,
Wat ooit in 's werelds nacht gestraald heeft,
En 't hart des stervelings verblijdt.

O, van dien glans is iets gevallen
In 't droomensmoede hart van allen,
Die minnen, lijden, zooals ik -
En van dien glans is iets gebleven
In iedre ziel, in ieder leven,
Dat heeft geloofd - één oogenblik!

O, Julia! 'k was, in mijn droomen,
 In al dien glans meê opgenomen,
 Daar zweefdet gij mijn schreden voor -
 En tusschen de Englen zag 'k u stralen,
 Waar ge, als een lelie, zaat te pralen
 In 't rozenscheemrig heil'genkoor.

'k Zag de aureool om uwe lokken,
 Ik zag een sneeuw van witte vlokken
 Neêrvallen op uw donker haar -
 En 'k wist wel, wat dit moest beduiden -:
 Gij troondet in de rij der bruiden,
 En als verheerlijkt zaat gij daar!

Wijl 'k de Madonna aan moest staren,
 Zag 'k u alleen in al die scharen...
 O, dat zal toch niet zondig zijn?
 Want gij zijt mij, mijn bruid, mijn zonne!
 Vast meer dan God of de Madonne,
 Al kocht ik 't woord met hellepijn!

XIX.

Julia verheerlijkt.

Wêer heb ik veel gezien na lange scheiding,
 Maar nimmer volgde lieflijker verblijding
 Een smart, als die mij gistren weenen deed:
 Want Julia! nu waart gij mij niet meer

Alleen de Jonkvrouw, waar mijn ziel om leed
 Voor aardsche minne - 't was of God de Heer
 Nu eerst het zachte licht had neer doen dalen,
 Dat, als een dag met liefelijke stralen,
 Uw aangezicht dien aangenamen schijn,
 Dat vriendlijk wezen eigen u doet zijn...
 Gij wist nu, dat de Jonkvrouw van daar boven
 Uw liefde billijkte en de heerlijkheid
 Des hemels u voor mij heeft toegezeid,
 Daar wij haar zoeten naam nu samen loven...
 Het was een afglans van haar hemelsch licht,
 Die mij zoo aantrok op uw aangezicht,
 En mij, in stilte, 't oog omhoog, deed vragen,
 Of zooveel heiligheid, als u omscheen,
 Den sterveling dus straffeloos mocht dagen,
 En zulk een glans niet als een schijn verdween...

XX.

Epithalamium.

(bij den dageraad.)

Rijz' nu de zon, aan 's hemels boorden,
 Omhoog in wolkenlooze lucht -
 De schimmen, die mijn ziel verstoorden,
 Zij zijn als nevelen gevluht:
 Nu geurt rondom me oranjebloesem,

Geschapen voor der bruiden boezem,
Ten slinger in der bruiden haar -
Nu staat een bed van roode rozen
In d' eersten zonneglans te blozen,
Volvaardig voor het bruidsaltaar.
Nu valt de wierook van den hemel,
Als stofgoud wolkt het stargewemel
Weg in de verre, fijne lucht -
O, zon! nu daagt gij aan de kimmen,
Terwijl de nacht haar bleeke schimmen
Ternedervoert met wiekgerucht...
Wolk met haar meê al 't kwade en booze,
Dat in den mensch, den machtelooze,
Broeit sinds den dag van Adams val -
Ach! dat wij, als in schooner jaren,
Met de eerste menschen kindren waren,
God lovend met een zoet geschal!
Als Adam eens en Eva gingen
Door wondervolle schemeringen,
Door koele lanen, hand aan hand -
Terwijl der vrouwe gouden haren
Als zonnelicht in 't loover waren,
Als gouden garven over 't land -
Zoo ga ik nu reeds in gedachten
Met haar, die straks mij zal verwachten,
Om naar den tempel op te gaan -
Zoo ga 'k met haar reeds door het leven,
En zal haar mijne schaduw geven,

Als zij voor Grode iets heeft misdaan:
 Wij zullen saâm den reizang leeren,
 Waarmeê we saâm den Schepper eeren,
 Die alles dus heeft goedge maakt -
 Ik wilde de Englen tot ons nooden
 In eene stilte, de aard ontvloten,
 Waar niets van de aarde tot ons naakt:
 Ik voel mijn hart en mijne zinnen
 Al wat er leeft, wijl 't leeft, beminnen,
 Omdat het door te minnen leeft: -
 O, kom dan zon! uw blijde morgen
 Daagt op een leven zonder zorgen,
 Een heil, dat nimmer einde heeft.

XXI.

Bruidsstonde.

Zou hier of daar mij eenig onheil dreigen?...
 Het is een drukkend-zwoele Julidag,
 En heel natuur schijnt in eeu droom te zijgen,

Als moede van den langen zonnelach.
 't Is stil: slechts hoort men uit het dichte loover
 Bij wijlen eenen enklen orgelslag,

Die 't zwijgen hoorbaar maakt, en 't is als schoof er
 Een zware, warme hand op al wat aêmt,
 En houdt het alles in zijn doffen toover.

De lange, breede straat, waar steeds verzaemt,
 Wie wat te werken heeft, of wat te snappen,
 En 't sluwe ventersvolk zijn waren kraamt,

Waar' leêg thans, zoo niet op de marmren trappen
 Van eenig weidscher huis, een beedlaar sliep,
 Half-naakt; of nu en dan, met trage stappen,

Een voerman naderde en zijn paarden riep,
 Die toch niet gauwer voor hem loopen zullen, -
 Of wel een arm, oud vrouwtje haastig liep,

Om 't mandje voor haar zieken zoon te vullen,
 Met frissche bloemen, dat zijn matte geest
 Nog eens zich mag in de oude droomen hullen,

En denken aan den tijd, die is geweest...
 Doch wat verlangen drijft u, sombre beelden!
 Dat gij juist thans voor mijn verbeelding reest,

Op dezen dag, nu, toppunt aller weelden!
 Mijn schoone bruid met mij voor 't outer treedt,
 En al de vreugden, die sinds lang mij streelden,

Wier enkle geur mij smachtend siddren deed,
 Verwezenlijkt mij zullen tegensnellen,
 Als van haar lippen 't zachte jawoord gleed.

Vaart heen dan, om de ellendigen te kwellen,
 Wier lot gij in uw teekens weeft! gij kunt
Mijn juichend harte toch geen onheil spellen.

Zoo min als gindsche rook zich ruste gunt,
 Die, altijd-door uit de' open krater stijgend,
 Zich nu eens dichter heft en dan weer dunt,

En geen verdelging brengt, verdelging dreigend, -
 De voorboô van een nooit vervulde ramp, -
 Zoo gaat ook gij de zielen langs, en nijgend

Tot elke, hult ge u in onvatbren damp,
 En toont u blijde of bleek en wekt verlangen
 En hoop, of roept ons tot een ijdlen kamp...

O, dwaas de ziel, die in uw net gevangen,
 Voor meer u houdt, dan voor een schimmenspel,
 In 't brein gebaard, maar in het lijf ontvangen!

Doch stil! o hart, kloep zachter! zie ik wèl?
 Daar komt zij zelf, mijn bruid, met donzen schreden,
 En schittert in haar dos, als de uchtend hel!

't Satijn zacht vallend om de ranke leden,
 En glanzend, waar het plooit: in 't donkre haar
 De mirte, die, als schuchter afgegleden,

Ook op den zwaren sleep ligt, hier en daar:
 Maar 't schoonst van al, dat bleek gelaat, die oogen,
 Eerst schuilend onder 't donkre wenkbrauwpaar,

Dan met een dauw van teederheid betogen,
 Nu zij ze op mij, den overzaal'ge, richt...
 'Madonna mijne, aanbiddend neêrgebogen,

Begroet ik U, het rijzend morgenlicht,
 Daar ik, verloren in uw heldre stralen,
 Voor 't eindloos heil van uw nabijheid zwicht:

O, hooge zon, die uit uw verre zalen
 Mij met uw liefde hebt gebenedijd,
 O, moog't Gij nimmer voor mij onderdalen,

En zij U steeds mijns harten hart gewijd:
 O, nijg, daar ik voor U, naar 't lot zich wende,
 Tot leven en tot sterven ben bereid,

Uw hemelsch aanschijn tot mij, zonder ende,
 'Dat de aureool, die op uw lokken rust,
 Een flauwen afdans op mijn voorhoofd zende!'

O, zaligheid! nu zij mijn lippen kust,
 Houd ik een oogenblik in de armen, bevend,
 Al mijner droomen doel en zinnen lust!

't Uur slaat: reeds komen, hun geleide gevend,
 De gasten tot den tempelgang bereid -
 De doode straat wordt in een oogwenk levend:

Want in de buurt heeft zich 't gerucht verspreid,
 Dat de eedle Julia dien dag de droomen
 Vervuld zou vinden van haar maagdelijkheid -

En onder allen, die daar samenstroomden,
 Zag men ook velen, die men nimmer zag,
 En de oude vrouwtjes van hun spinwiel komen.

O zalig! nu zij, schooner dan ze ooit plach,
 En bij des volks driemaal herhaalde juichen,
 Met minzaam handgebaar en zachten lach,

Die van haar onverdorven aard getuigen,
 Langzaam naar buiten treedt en blozend neigt,
 Terwijl zij door der rijen hofflijk buigen,

En wijl haar voet op volle rozen zijgt,
 Aan mijne hand voortzweeft en dan met lossen,
 Bevall'gen zwier de staatsiekoets bestijgt.

Wij gaan - en 't wilde rennen van de rossen
 Stemt met mijn bonzend hart en de ijdlle vrees,
 Waarvan geen sterflijk woord mij kan verlossen...

Maar zie! de vlekloos witte tempel rees
 Zoo schoon, en 't is of tegen 't eindloos-effen
 Azuur die slanke dom ter Godheid wees;

En 't zwaar gemoed voelt zich op eens ontheffen
 Van aardsche zorg en drang, en, zalig-klaar,
 Ontwaakt de ziel, en zwelgt in 't zoet beseffen,

Dat daar de godheid toeft op 't hoogaltaar,
 Nu nog geheim, om straks, op 's priesters bede,
 Zich te openbaren aan de ontgloeide schaar...

Mysterie van de mis! wie zou niet mede
 Hier willen opgaan, en ten offer biên
 Al's werelds schatten, om der smarten snede,

Der lusten gloed in uwe rust te ontvliên,
 En, stil-getroost, in 's levens hooge vloed
 's Verlossers beeld, en hèm alleen, te zien!

O, vaste rots voor alle strijdensmoeden,
 Van af de droeve schare, die daar zag
 Voor 's werelds heil uw hartewonden bloeden,

Tot aan de wein'gen, die met kalmen lach
 Hun lot verbeiden, wen, door 's afgronds kolken,
 Uw stemme klinkt op de' allerlaatsten dag!

Gij zijt de onfeilbre baak voor alle volken,
 Gij en dat andre nooit-volprezen hart,
 Te jammerlijk doorvlijmd met duizend dolken

Van meêlij en oneind'ge moedersmart, -
 De kerk door U, die heerscht, en onbewogen
 Der eeuwen stormen in hun omzwaai tart!

Wie zegt dan, dat ik mijnen God verloochen,
 Nu door de Liefde en Schoonheid zelf geleid,
 Mijn juublend harte Háár is toegevlogen,

Wie schoonheid nijgend hare palmen breidt,
 Wie eindelooze Liefde tot haar zuster
 En geefster harer gunsten heeft gewijd?

Aanschouw dien schat der Kunst! onsterflijk rust er
 De glorie op van d'eêlsten kunstnaarsgloed!
 En zie Hemzelven - is het niet, als gudst er

Uit de eigen wonden nóg het dierbaar bloed,
 En of hij, nogmaals aan het kruis gedreven,
 Voor ál zijn liefde met zijn doodspijn boet?...

O 'k voel me in liefde en schoonheid opgeheven,
 Nu 'k beiden zóó elkander dienen zie,
 En alles zie 'k me in een waas omzweven

Van eindeloozen lust en fantasie:
 Dor outerkaarsen gloed, het rhythmisch draaien
 Dier knapen, bij der koren melodie -

Der wierook walmen in 't bedwelmend zwaaien
 Der gouden vaten, en de heldre val
 Der tonen, die als luide stormen waaien

Door 't hoog en rank gewelf, maar bovenal,
 Daar hoog 't Mariabeeld in zachte glansen,
 Zóo teeder, als ik nooit vergeten zal -

Vorstin zij, tronend aan der aarde transen,
 Schoon 't licht haar bijbleef uit een reiner sfeer!
 En al die tonen, lichten, geuren, kransen,

Zij stralen, rijzen, bloeien tot Háre eer!
 Zij kent ons hárt en ziet met moederweelde
 En zachten glimlach op ons allen neêr...

O onnadenklijk heil! alsof me omspeelde
 Een zalige englenvlucht aan Godes voet,
 Wier donzen wiekslag mijne lokken streelde, -

Zoo droomrig ruischt daar een verwarde vloed
 Van galmen, wolken, beelden langs mij henen,
 Waarin mijn oog geen vaste rust ontmoet: -

Ik hoor niet, zie niet, - weet alleen dit éene,
 Dat ik mijn schoone, teêrbeminde bruid,
 Uit der Madonna milde hand ontleene,

Door Haar, en Haar alleen in de armen sluit!

XXII.

De Etna.

De westenwind beweegt met weeken adem

Het droomerige populiereloof,
 En langs de weide wiegt een loome wadem,
 Alsof zij sluimerziek een sluier schoof

Voor 't maagdlijk voorhoofd en de mijmrende oogen,
 Eer roekeloos een hand haar reinheid roov'! -
 O, treffend tafereel!... Daar, in den hoogen,

Zie 'k reede de avondstar, die hoopvol licht.
 En schijnt als in verwachting opgetogen
 Van een zóo zaalge' en overschoonen nacht,

Als ooit aan reine liefde 't zegel hechtte!
 O, Julia! zeg, hadt gij ooit gedacht,
 Dat zulk geluk ons beidde? Zie, ter rechte,

Waar straks de zonne met haar laatsten lonk
 Nog boelde, tot de nacht het pleit beslechtte,
 En ze als een willoos kind ter kimme zonk -

Is thans de gansche hemel overgoten
 Met éenen rozengloed, of daar een dronk
 Van 't eeuwige festijn is uitgevloten,

Waarin Natuur met al haar schepslen deelt,
 Wijl in dien zachten glans, als ingesloten,
 De halve maan met bleeke tinten speelt.

Ze is groen! o, zie omhoog!... zóo, esmerauden,
 Ligt, achtloos-schittrend, in dien dag van weeld!
 Het kostbare kleinood op 't rozenroode

Gewaad, waarmêe de jonge bruid zich ciert
 Ten laatsten dans, eer zij, aanminnig-bloode,
 Des rijken levens zoetst mysterie viert:

Ook wij, wij zullen ons dees nacht vereen'gen
 Voor 't eenig doel, dat onze daden stiert,
 Als onze reine kussen alles leen'gen,

En zoete balsem zijn voor zóoveel leeds...
 O, Julia! gij wist het niet, hoe meen'gen
 Doorweenden nacht, wat wreede dagen reeds

Ik slaaploos sleet: de wasem van uw wangen,
Uw minnelijke mond, zij waren steeds
De leidstar van mijn droeve morgenzangen,

En als ik 's avonds mij ter ruste lei,
Dan bleef mijn hart nog aan uw schoonheid hangen,
En Sluimer zag mij aan en week ter zij...

Maar thans, maar thans... gelijk een kind bewogen,
Noem ik u mijn voor eeuwig, en gij mij!
Gij zwijgt... en 't oog wordt door een mist bewogen!

O dierbre! zoo gij, nog ter laatsten stond,
Door 't blosjen en den parel in uw oogen
De reinheid van uw maagdlijk hart verkondt!

Maar kom nu, kom! 't is nacht: de gasten staren,
En zacht reeds ging de vraag van mond tot mond,
'Waar toch de gastheer met zijn gade waren.'

Wij moeten gaan: want zie! wij klommen tot
De helft des bergs: ik zie het aan den zwaren
Ommosten toren van het oude slot -

Daar met ons denken onze voeten stegen:...
O, Julia! de liefde voert tot God!...
Maar 'k voel op mijn gelaat een fijnen regen,

Die toch geen regen is, zoo vreemd en droog,
En 't schijnt mij, of de bodem gaat bewegen...
O, God! dat was de vuurpoel, die bewoog!!

Vlucht! Vlucht! de gansche lucht is als een looden
Gewelf, dat op ons instort, en daar, hoog,
Zie ik, een golvenzee! den bloedig-rooden,

Ontzetbren Etna-fakkel opgeroeid,
Triomfvlam van ons sterfuur - Waar gevloten?...
De bliksem flikkert en de donder loeit...!

Straks zal de berg een rotsenregen braken,
Die nederploffend ons verplet...! En vloeit
Daar ginds de lava niet, wijl uit haar kaken,

Gloeiende reuzenslang, 't ontvlamd venijn
Van wand op wand golft...? God! zij wil ons naken!
Terug! terug!.....

Moest dit mijn bruidsnacht zijn?

XXIII.

De nacht.

Hoe rilt de ontroerde ziel en wendt met angstig ijzen
't Verbleekend aanzicht af, bij 't plotseling herrijzen
Der beelden van dien starrenloozen jammernacht:
Wij vloten - vloten voort, in zwoegend-wilde jacht
En achter als des donkren doodsgod's schrikbre schimme,
Rijst zwart en dreigend 't reuzig berggevaart ter kimme

En gromt verbolgen. Bliks'mend hangt een wolkenkrans
Hem om 't geweldig hoofd met bloedig-rossen glans,
Zie! vlammen blaast hij op en dikke solferstanken,
Reeds kraakt het machtig lijf, reeds bersten hem de flanken...
Zij dragen nauw den druk van den verkropten brand,
Die ziet en opwaarts dringt uit 't romm'lend ingewand.
Totdat op 't eind, met dondrend kraken opgereten,
Het zwarte lijf zich groeft met bliksemende spleten,
Waaruit de vuurbrei puilt en dropplend lager leekt...
Voort! Voort! om 's levens wil! geen weifling, zie, reeds breekt
Het persend vuurgeweld den breedgemuilden krater,
En spreidt met dof geraas en kletterend geklater
Een rotsenregen rond, die mijlen ver den dood
Op de aard ter nederschudt uit haren donkren schoot.
Zie! als door Titan's vuist gekeild uit Etna's kolken,
Doorboren logge blokken wentelend de wolken,
En suizen in een wijden boog het luchtruim door,
En teeknen in den nacht hun vurig vonkenspoor,
En schieten gierend naar omlaag ter schrikbre botsing,
Als neergestormde demons, - tot met doffe klotsing
Zij nederploffen op den rotsgrond, die vergruist
In duizend scherven. En een nieuwe regen suist,
En weder duizend rijzen glooiend allerwegen,
Met donderend geknal des vuurbergs muil ontstegen
Zij botsen op elkaar, en splijten in hun vlucht,
En vullen met gehuil de zwartbetogen lucht -
Zou er nog redding zijn? - o God! mijn God! erbarmen!

Reeds zinkt het schoone hoofd bezwijmend in mijn armen,
 Het donkre haar hangt neer, en 't marmarbleek gezicht
 Onzeker door den rossen onheilsgloed verlicht,
 Ziet strak en levenloos! - Doch 'k voel haar lippen aëmen
 Zij leeft en ik herleef! Wij leven, sterven samen!

Thans is het schriktooneel zijn vreeslijkst punt genaakt,
 De vuurzee, door het siddrend aardrijk opgebraakt,
 Staat aan den rand des wijden kraters, en haar blozen
 Verwt mijlenwijd de verre wolken rood als rozen.
 Zwart steken woeste, brokk'lig ruwe rotsenwanden
 Op 't lichtend vuurvlak af, waar blauwe vlammen branden,
 Die knett'rend spatten, grillig hupp'lend op en neer,
 In speelsche flikk'ring als een dartel duivlenheer,
 Dat uit den diepen schoot der hel omhoog gedrongen
 Nu stoeiend danst en joelt in dartelende sprongen....

Nu schijnt een korte wijl het wild gerucht te zwijgen,
 De gansche ontroerde schepping wacht in angstig hijgen,
 De lava stijgt en stijgt - bol staat het gloeiend meer,
 Eén oogwenk nog! - Eén knal! - en 't stort ontembaar neer!

Wie schetst dat grootsch tafreel, wie zal dien aanblik malen
 Van 't brandend lavameer in 't teugloos nederdalen,
 Waar 't golvend afwaarts schiet langs 't ongebaande pad,
 En met roodgloeiend schuim de rotsen overspat,
 Zijn vlammenbaren stuwt, en als een vlamme adder
 Zijn breede kronkels kromt, en, druipend van zijn zwadder,

Al sissend voorwaarts schuift, en zengt wat hij genaakt
 Door zijnen heeten âem, en vonken die hij braakt...
 Wee! wat den gang ontmoet dier slang, dier vonklend gouden,
 Wee dan des landmans huis, wee dan de pracht der wouden!
 Het schroeit en krinkelt op, en is tot asch vergaan!
 Doch voort schiet 't ziedend vuur op de onheilvolle baan!

De lava nadert ons! - De gloedrivier stroomt toe!
 Wee! wee! zij naakt! o God! - Waar mijd ik haar en hoe?
 Onzeker is haar loop, wie kan haar gangen gissen?
 'k Hoor van nabij haar borlend koken, dampend sissen,
 Ik hoor des monsters stem, ik voel zijn gloênden âem,
 Die mij den mijne rooft, - de keel mij perst te saâm!
 't Komt nader! - naderbij! - Zou ik dan toch bezwijken
 Na zooveel strijd? - Neen toch, nog kan ik het ontwijken,
 Daar ginds - dat duister! - licht, dat daar nog redding is!
 Ik ijl - ik storm vooruit, in zwarte; duisternis -
 Daar wijkt de grond - ik glijd, ik stort, ik slaak een gil! -

.....
 Toen legde nacht zich op mijn ziel en werd het stil -

XXIV.**Rassche redding.**

'k Heb haar gered: over rotsen en kloven
 Vloden wij henen in duizlende vaart -
 Onder en naast ons de afgrond, en boven
 Dreigend de wolk, met verdelging bezwaard, -
 Achter ons, sneller en sneller geschoven,
 't Vlamme monster met reuzigen staart.

'k Had haar den arm om het middel geslagen,
 Bleek en bewusteloos lag ze aan mijn borst,
 En ik vervolgde mijn weg bij den vagen
 Weerschijn, en schoon ik niet ommezien dorst,
 Hoorde ik, hoe ginder, met dreunende slagen,
 De aarde uit haar borrelend ingewand borst.

Zoo vlood eens Adam met Eva aan 't harte,
 Straffend gestort uit hun zaligen staat -
 Achter hen dreigend de Seraf der Smarte,
 't Zwaard in de hand, dat de schuldigen slaat -
 Maar aan de zijde des wegs stond de zwarte
 Cherub des Doods, met het strenge gelaat...

Zalig beseft! niet voor ons geldt die sage -
 Liefdevol lacht ons het leven nog aan!
 Heil, als de dierbare last, dien ik drage,

De oogen ontluikend ten hemel zal slaan!
Verre is de dag, dat ik troosteloos klage,
Eenzaam en stil bij haar groeve zal staan...

Julia, liefste, word wakker! want de uchtend
Rees daar zoo schoon, als geen achtend nog scheen
Hier zijt gij veilig: ik redde u, vluchtend -
Open uw oogen en zie om u heen!
Hier staat uw gade, voor u nog slechts duchtend,...
Ach, maar gij zwijgt - en zoo koud zijt ge als steen!

Kil zijn uw handen, uw leden verstijvend,
Kouder dan sneeuw, waar geen zon nog op scheen,
Maar als woestijnwind, het leven ontlijvend,
Waait er verschrikking om 't lichaam mij heen:
'k Vlei mij ter neder, mijn waanzin verdrijvend,
'k Rijs weder op en zijg jaminrend ineen!

Heeft mij mijn bruidsnacht ook bitter bedrogen,
Ril niet, mijn herte! geen rouw is uw lot,
't Lichaam is hier, maar de ziel is gevlogen
Ver van het aardsch naar het hemelsch genot...
d' Engel des Doods, niet zijn vriendelijke oogen,
Plaatste haar zachtkens in de armen van God!

XXV.**En toch verloren!**

Ja 'k redde haar, en nu ten tweeden male -
 Zij mocht ten tweeden maal den dood ontvliên!
 Daar is geen macht des doods, die achterhale,
 Wie Liefde zelf haar sterke hulp wil biên -
 Maar of de morgen rijze, of de avond dale...
 'k Zal haar toch nimmer wederzien!

Zij is gered - maar niet gered voor 't leven -
 Den dood vervallen, om den dood te ontgaan:
 De dood was wijzer dan mijn sterflijk streven,
 En liet haar ginder van zijn zijde gaan,
 Maar om haar hier, der Liefde weêrgegeven,
 Nu met vernietiging te slaan.

O, bittere spot! gered - en toch verloren!
 En zonder hope van behoudenis -
 Gestorven op het hart, door haar verkoren,
 En dat om haar den dood ontvloden is -
 En 'k mocht niet eens haar laatste woorden hooren,
 Of allerlaatste groetenis...

Waarom, waarom ook mij niet weggeslagen,
 O wreede dood, die al het schoone haat?
 Was ik te weinig voor uw wild belagen,

En wordt gij door het schoonste slechts verzaad?
 Nu zij gevloeden is, sta ik te klagen,
 Een olm, die zonder wingerd staat!

Wat heeft het leven nog voor mij van waarde,
 Nu ik 't met haar niet blijde deelen mag?
 Ontluisterd Paradijs, verbloeiende gaarde!
 En eenzaam zwerf ik, zonder zang of lach,
 Verloren hart in 't duister dezer aarde,
 Tot aan mijn allerlaatsten dag!

XXVI.

Droeve dag.

't Was duister in deez' nacht, geen maan bescheen
 Mijn mat gelaat met zilverblauwen gloed,
 Der schimmen droeve dans klonk om mij heen,
 En voerde wee en wanhoop me in 't gemoed.

En 't was me alsof te midden van dien kommer
 Een zachte stem mij toeriep: ga van hier,
 Naar 't plekje, waar, beschaûwd door wilgenlommer,
 De vrouwe rust, u eenmaal ach zoo dier!

Dies zaagt ge mij, o stille Godes-akker!
 Reeds vroeg deez' morgen op uw kronkelpaân,
 Vandaag waart gij en gij alleen mijn makker,
 'k Ontvouwde u al mijn leed in traan op traan.

Hoe wenktet gij mij, heilig kruis met rozen!
Door kunstnaars-hand gebeiteld op haar graf:
Der uchtendzonne glans deed zacht u blozen
En heldre dauw viel drupplend van u af.

Toen sprak natuur mij toe met zacht gefluister:
Veel reiner dan deez' dauw vol kleurenpracht,
Was reeds haar hart, toen 't nog in aardschen luister
Aan ú slechts hing in diep-rampzaalgen nacht.

Ja - zij was rein! zoo er ooit onschuld zweefde
Om menschenlippen, - 't was in haren lach:
De zilvren klank, die zacht haar stem doorbeefde,
Spelde als een leeuwrikslied een blijden dag.

Maar 'k moet thans heen, wijl d'avondklok gaat luiden,
Reeds kooft de wachter van het kerkhof aan:
Hij kende haar, zijn blik wil mij beduiden:
Gij zegt mij niets, en 'k heb u toch verstaan!

Verrijzend zag de zon mij hier in droomen
Thans zoekt hij in het Westen naar zijn rust...
Maar 't licht des daags zal morgen wederkomen,
En 't licht der Liefde werd voor goed gebluscht.

XXVII.**Doodsklacht.**

Mijn ziel is donker, als natuur in rouw:
Het storremt, en de wilde wolken jagen
De wijde wanden langs des hemels, grauw
Als lood, waaruit geen zonneglans wil dagen...

Ik denk aan haar, die mij ontvallen is,
En zie haar beeld in witte neevlen waren,
Waar ik mij wende, als in geheimenis,
Met de' eigen oogopslag en de' eigen hairen.

Zij lacht niet en haar oogen zien mij aan
Zoo eindloos diep en teêr - zij schijnt te willen,
Dat ik mijn armen om haar heen zal slaan,
Om ál haar smarten met een kus te stillen...

Maar, o te vroeg beweende, weet gij niet,
Dat eindelooze ruimte en tijd ons scheiden,
En dat gij als een ijdlle schim me ontvliedt,
Wanneer ik de armen naar u uit wil breiden?

Wat toeft ge, en wilt u niet, op lichte wiek,
Naar verder oord en reiner sfeer begeven,
Waar, op de maat der eeuwige muziek,
De zaal'ge reien heen en weder zweven?

Of hebt gij soms het eeuwig heil ontzegd,
 Om traanloos, spraakloos aan mijn zij te waken,
 Totdat ook mij de dood de handen legt
 Op 't moede hoofd, en 's levens boei komt slaken?

Zoo gij dat offer mij in de innigheid
 Van uw oneind'ge liefde wildet brengen,
 Wees in der eeuwigheid gebenedijd!
 Maar ga! *mijn* liefde kan het niet gehengen.

Of wel - wat wilde schrik doorvaart mijn brein?
 Is 't hemelsch heil een droom, ook na het sterven,
 En moet ge in gindsch gewest onzalig zijn
 Als ik op aarde, en eeuwig doelloos zwerven...?

O, dan - kom nader, lief, en neig 't gelaat
 Naar 't mijne omlaag, en sla dien sluier henen -
 Breid de ijzige armen uit, omvat me en laat
 Ons beiden tot het eind der dagen weenen...

XXVIII.

Orpheus.

Neen, laat mij! ik wil eenzaam zijn -
 En eenzaam wil ik zingen
 Een lied van bittere liefdespijn
 En 't lot der stervelingen:

Als Orpheus om Euridice
In droefheid zat bedolven,
En aan den oever van de zee
Zong, bij 't geruisch der golven. -

Hij dacht slechts aan der liefste dood,
En of de nacht ging dalen,
Dan of het rijzend morgenrood
Hem wekte met zijn stralen -

Hij zong, en zag niet hoe daar ging
Door 't woest gebergte waren
Der Bacchen dolle dwarreling,
Met losgereten haren -

En toen de ontzinde schare kwam
Naar de oever nederdraven,
Met rauw gejuil, het oog in vlam,
En zwaaide met haar staven -

Toen viel hij zonder klacht en sloot
Zijne oogen, wyl 't bebloede
En bleek-verwongen hoofd nog vloot,
Al zingende, op de vloedden...

Ach! mocht ook *mijn* verstervend hart
Zoo'n snelle doodsuur dagen,
Waar nu de Furies van de smart
Met lange rukken knagen!

Of mocht ik in een enklen zang
 Mijn smarten allen gieten,
 Om met den laatsten citherklang
 In tonen te vervlieten!...

XXIX.

Herdenking.

Ik kan het niet bevatten: mij verlaten...

En zonder bede of blik of laatsten groet!

Ik hoor den toon nog van haar minnig praten

En 't zachte trippen van haar teedren voet...

Ach! kan een droom den droeven ook niet baten,

Toch blijft een droom den droeven altijd zoet!

En 'k hoor zoo gaarne naar mijn wilde droomen,

Die zeggen: 'ween niet! zij zal wederkomen'...

Ja, zij zal wederkomen: want ik zie,

Bij dag, bij nacht, haar beeltnis mij omzweven,

En ik gevoel: 't is meer dan fantasie,

Als geestenlippen mij die kussen geven.

Haar stemme ruischt in iedre melodie,

En menigmaal als ik, door smart gedreven,

Me in 't menschlijk woelen dring - o, zoete schrik! -

Is 't of mijn oog haar oog ontmoet... één blik!

Maar ach! te ras is weer die waan verzwonden,
 En alles om mij heen is leeg en koud:
 De lieve schimme, die 'k reeds had omwonden -
 't Is ijle lucht, wat ik in de armen houd!
 Geen teeken wordt van over 't graf gezonden,
 En dwaas de sterfling, die op droomen bouwt!
 Van al mijn schatten bij der liefste leven
 Is niets mij dan de erinnering gebleven...

Erinnering! o, bitterzoete drank!
 O leven na den dood! maar min gelijkend
 Het zoete leven zelf dan de ijdele klank,
 De wederklank, de stemme, die bezwijkend
 Een zwakker baart; of dan de laatste sprank
 De hooge vlammen tot den hemel reikend:
 O guichelspel der zinnen met het hart!
 O diepe wel van eeuwig-nieuwe smart!

Maar laat ik U niet smaden, die geboren
 Uit trouwe liefde zijt en trouwer dood!
 Hoe menigwerf in mijmering verloren,
 Legde ik het hoofd in uwen zachten schoot,
 Wijl gij, mocht ook uw hand mijn hart doorboren
 Met de eigen hand mij milden balsem boodt:
 Gij zijt mij dierder dan een drup uit Lethe:
 Gedenken wil ik liever dan vergeten.

Ja, alles wat mij rest van vroeger heil,
 Is thans een lok, een bloem.... geringe gaven!

Maar 'k heb ze voor geen goud ter wereld veil...
 Mijn hart, mijn hart, dat ligt er in begraven,
 Hoe 't weenend oog ook op die schatten wijl',
 Ik kan mij niet genoeg aan de' aanblik laven:
 Ik leg ze in de eeuwigheid niet van mij af -
 Zij zullen met mij dalen in het graf.

En dan te zoeken naar de tallooze oorden,
 Waar nog een teeken van die uren tuigt,
 Dat slechts de vooglen onze kussen hoorden,
 Waar 't harte heeft gemind, de mond gejuicht -
 Totdat in droefenis, te groot voor woorden,
 De ontroerde ziel voor haren Schepper buigt -
 Ach! al de plekken door haar voet betreden,
 Ik mengel er mijn tranen en gebeden...

Dát is nu mijn geluk en laatste troost,
 Het zoet verleden voor den geest te halen -
 Te voelen, dat mijn ziel bij haar nog poost,
 Terwijl mijn voeten verre van haar dwalen -
 En 't zij de zon verrijst in 't gloeiend oost,
 Of gaat in 't schemervallig westen dalen -
 Eén blij vertrouwen bleef mij immer bij:
 Dat Julia niet stierf, maar leeft in mij...

Ja, Julia bleef mijn ook na het sterven:
 De macht der liefde is sterker dan het graf!
 Al moet ik hier op aarde ook eenzaam zwerven,
 Zoo wreed niet is de God, die mij haar gaf,

Dat ik voor eeuwig haar zal moeten derven:
 Zij legde slechts heur stoflijk hulsel af,
 Om ginds, in 't licht van Gods gelaat herboren,
 Haar lied te menglen in der maagden koren...

Ik zal haar wederzien, en schoon de dag
 Nog verre is, dat ik aan haar voet zal zinken,
 In onnadenklijk heil, en eeuwig mag
 Den heldren glans dier hemelsche oogen drinken -
 Toch is 't, of ik die lichte stonde zag
 In duizend heimelijke teeknen blinken,
 Nu in mijn diepste ziel, als 't daglicht hel,
 Dan flauwer in der droomen vluchtig spel.

Zoo ga ik dan op 's levens harde paden,
 Met stille stappen, als een eenzaam man -
 Geen macht ter wereld is er die mij schaden,
 Of nog in dieper jammren storten kan:
 En al mijn denken ligt, en al mijn daden,
 Mijn gansche leven, in haar hoogen ban...
 Of ook de wereld mij een droomer wane -
 Voort! voort! de ruste wenkt aan 't eind der bane...

XXX.

Bedwelming!

Wat baat het plengen van veel wijns, en 't schaatren
 Van vele stemmen, en der luiten spel -

Wanneer het oog der droefheid zilte waatren
Steeds vloeien voelt uit de altoos volle wel?

Dat teêre hoofd, met dichte blonde tressen,
Dat zoetlijk vleiend aan mijn schouder rust,
En 't wieglend spel der wulpsche danseressen,
Wier vlugge voet de gladde vloeren kust -

De heldre klank der botsende bokalen,
Wier goud in 't zwaaien op elkander stiet,
En 't luid getier der dolle Bacchanalen,
Verdooft het angstgeschrei daarbinnen niet.

Ik walg van 't wuft vermaak der weeke zinnen,
Waarin de ziel vergeefs zichzelf ontvlieft -
Ik haat de vrouwen, die om winste minnen...
Ik zocht verdooving, maar ik vond haar niet...

De opalen glans der flonkerende baggen,
Wier pracht zich om den teêren vinger rondt -
Der kussen gloed, en 't demonieke lachen,
Weêrklinkende in den koelen morgenstond -

Wen de eerste zonnestraal, na 't uchtendblozen
Al zachtjes langs 't kristal en zilver schuift
Op 't nachtelijk festijn, en, wars van kozen,
De lichte vrouwenzwerm al joelend stuift

Ter open poorte uit, wijl op de effen plooiën
Der wuivende gewaden de uchtendbries

Riekende rozen in het rond gaat strooien,
Die ze uit de losgewoelde lokken blies.

Ik ben van alles zat, en zoo gekomen
Aan 't eind van 's werelds vreugden en haar smart,
Ben ik als een, wien alles is ontnomen,
En die nu onbevreesd de toekomst tart.

XXXI.

Avondzegen.

Ik doolde al eenzaam door de schemering,
En klagend om -
Totdat het valse duister mij omving,
En sloeg mij stom.
Hoog aan den donkerblauwen dom daar blonk
Een enkele ster -
En alles, wat mij ooit het leven schonk,
Scheen mij zóo ver...

Maar zie! de klare kalme zon der nacht
Verrees zoo zacht...
Geen zuchtje rimpelde den stillen droom
Van de' effen stroom -
Maar spichtig teekende zich iedre tak
In 't spieglen vlak -
En 't was me, of op mijn weenensmoede ziel
Een zegen viel...

XXXII.**Afscheid van Sicilië.**

Het is beslist: ik ga, ik ga naar Rome,
Want mij mishaagt dit eiland van ellend:
Het schip ligt reede, en of ik wederkome
Weet Hij alleen, die onze toekomst kent.

Ik kwam hier jong, onkundig van de smarte,
Een hart vol liefde en lust en levensmoed...
Ik ga weer heen met een gebroken harte,
Een grijsaard naar den geest... met jeugdig bloed!

Ik leerde hier voor 't eerst het leven kennen
In al zijn zoetheid en zijn bittere pijn:
Eén oogenblik aan 't hoogst geluk gewennen,
Om dan voor de eeuwigheid vervloekt te zijn!

Ik mocht hier alle heil en liefde droomen
En zag een hemel voor mij opengaan...
Maar 't allerliefste werd mij plots ontnomen,
En eenzaam bleef ik aan den drempel staan.

En dat deedt gij mij aan, o land van lagen,
Verborg en geheim verraad!
Gij hebt die eeuw'ge wonde mij geslagen,
En met mijn hartebloed uw lust verzaad!

Want uw natuur is als de veile schoone
Die liefkoost, 'wijl ze inwendig zint op roof,
Of de adder, die, éér ze in haar toorn zich toone,
Het lijf in schitterende kronkels schoof:

Zij pronkt en lonkt en lacht en aêmt bezieling,
En legt haar weelderige vormen bloot -
Doch in haar ingewand daar broeit vernieling,
En achter 't schoone masker grijnst de dood.

Maar als natuur zijn meestal ook de menschen,
Zij drukt haar stempel op gelaat en geest,
En zoo ook schiept ge úw zonen naar uw wenschen...
Van buiten engel, maar van binnen beest!

Ik houd niet van dien fellen glans der oogen,
Want hij kan flitsen als een bloot stilet -
En 't cierlijk wuiven van die hand is logen,
Want zij heeft even snel een dolk gewet.

Die vloeibre taal van welbesneden lippen,
Mij eens zoo lief, is nu sirenenzang -
En al dier kleine voetjes rhythmisch trippen
Gelijkt het snelle schuiflen eener slang:

Want ijdel is der zinnen loutre streeling -
En alle gratie, waar geen hart in huist,
Valsch, als der waterbellen bonte speling,
Vervloeid voor 't eerste zuchtje, dat er suist.

Dan min ik eer den steilen trots van 't Noorden,
Dien zelfs de macht der Liefde niet verbreekt,
En de open stroom dier welgewikte woorden,
Waaruit de vastheid van het willen spreekt.

Dan roem ik hoog de' onwrikbren moed dier mannen
Wier leven éene worstling was, één doel -
Maar alle kracht is uit dit land gebannen,
En list en wellust heerschen op haar stoel.

Maar, ach! waartoe, waartoe u dus te smaden,
O land! en vloeken op uw hoofd te laân?
Gij hebt mij om mijn dierste pand verraden -
Maar ik, ik loon uw wreedheid... met een traan.

Vaarwel dan, bakermat van zooveel grootheid,
Vervlogen grootheid en gestorven gloed!
Niet Gij, het noodlot sloeg mij in zijn snoodheid,
En ik vergeef u met mijn laatsten groet.

Vaarwel, vaarwel! het was mij eens gegeven,
Te leven en genieten in uw pracht -
Zoo zult Gij steeds in mijn herinn'ring zweven,
En gij, geliefde doode, sluimer zacht!

XXXIII.**Rome bij nacht.**

Ik min het nachtelijk dolen door uw straten -
 Bij starrenlicht is alles dubbel schoon -
 En nu eerst legt gij voor mijn oog ten toon,
 Wat schat der eeuwen stroom u heeft gelaten:

Gij ligt zoo stil en in uw lot gelaten,
 O droom des tijds! Vorstinne zonder troon!
 Versmeten wereld, die door alle goôn
 Dan door de Schoonheid zelve zijt verlaten!

En al de zangers, die uw zonen waren -
 Ik hoor hun stemmen, door den dood verdoofd:
 Zij jammren zachte met ontstemde snaren

Om de' eeuw'gen roem, u door hun lier beloofd...
 Maar in de verte zie ik eenzaam waren
 Den bleeken Maro met ontlauwerd hoofd...

XXXIV**Roma! Roma! Roma!**

o, Rome! Rome! nu 't mijn oog gewierd,
 Verrukt, te rusten op uw tal van tinnen,
 Nu trilt mijn ziele, alsof zij hoogtij viert,
 En treedt met schroom den hoogen tempel binnen.

Gij mocht alleen driedubblen lauwer winnen,
 Waar andrer hoofd een enkle palm omschiet! -
 Maar waar het niet een al te stout beginnen
 Uw lof te vlechten in mijn vluchtig lied
 O, eeuw'ge veste! waar der eeuwen stroom op stiet?

Het zij - en moet ik vallen in de vlucht,
 Waartoe mijn zwakke ziel zich gaat bereiden,
 Met rasschen zwier en ruischend wiekgerucht -
 Wie door de Muze zich omhoog liet leiden,
 Kan met een ongeschokt gemoed verbeiden
 Na 't stoute stijgen ook een steilen val:
 Zij zal haar reddende armen onderbreiden,
 En, zonder lauwer, zonder zang en schal,
 Hem zachtkens zetten in der eeuwigen getal.

Zal dan mijn lier op velerhande wijzen,
 Driewerf gewijde stad! uw eeuwige eer
 Met, haar vergankelijke tonen prijzen
 Van de' eersten oorsprong, en door elken keer
 Van 't wisselvallig lot u volgend, éer
 Bezwijken in haar zwaai en zwellend bruisen,
 Dan aan het eind der steile bane weêr
 Zacht te vervloeien in een klagend ruischen,
 Zooals wen avondwinden door de boomen suizen?

Of zal ik melden, hoe die trotsche trits
 Bij u, en u alleen tot één geklonken,
 Drievoude glorie, die, in flits bij flits,

Door de eeuwen heen uw voorhoofd heeft omblonken,
 Nog thans voor u de harten kan ontvonken -
 Hoe, nadat oorlogsroem en grootheid vloôn,
 God-zelf u nieuwen luister heeft geschonken,
 Als hoogst orakel van zijn heilgeboôn,
 En steeds de Kunst u koos tot immer-nieuwe woon?

Maar neen, mijn ziel! dit latere geslacht
 Heeft voor het luchte spel der luit slechts ooren,
 En 't luistert langer niet naar de ijdele klacht,
 Waarmeê de dichter alles, wat geboren
 En weêr vergaan is, en het lang verloren,
 Maar nooit vergeten, schoone en groote groet...
 Wat toeft ook gij dan in de wufte koren
 Der jeugd te treên met lichtgeschoeiden voet,
 Te kweelen als weleer van minnesmarten zoet?

Ik wil - maar weet niet wat mijn hand weêrhoudt,
 Den toon te ontboeien van mijn eigen lijden,
 Wanneer mijn ziel naar uw verleden schouwt,
 O, telg der eeuwen! en den stroom der tijden
 Als spelend langs uw fieren voet ziet glijden -
 Maar Gij heft eeuwig in den kalmen nacht
 Het hoofd omhoog, 'wijl, vallend langs uw zijden,
 Het smetloos purper van uw vorstenmacht
 Toont met der jaren tal een telkens dieper pracht.

Gij leedt, maar lijdend zijt gij niet bezweken -
 Gij streedt, maar strijdend wont gij nieuwen trots,

En wat een menschenmond niet uit mag spreken,
 Een zee van jammeren, in dof geklots,
 Sloeg eeuwig om uw schedel. Als een rots
 Onwrikbaar staat, wanneer de waatren wassen,
 Zoo stondt ge in heerschappij! en of ook plots
 Een Nero met zijn bliksem u verrasse -
 Gij vielt in vlammenneer, maar hieft u weêr uit de assche!

Onsterflijk zegeviert ge, en zal dan ik,
 Wiens hand de spanne vat van luttel dagen,
 De dwaze wenschen van een oogenblik,
 Ik, sterfelijke schaduw, met gestaêgen
 En eeuwig-ijdlen jammertoon beklagen?...
 Gij maandet me al te láng, een man te zijn,
 En 's levens smarten als een man te dragen!
 Wat zijn ze, o Moeder, bij uw eeuw'ge pijn?
 Onsterflijk is de daad - al 't andere is een schijn.

Gij leedt, en droegt, en deedt, en hebt verwonnen -
 Nog slaat uw naam ons allen met ontzag!
 En na het eind van millioenen zonnen,
 Maakt men eerbiedig, als op dezen dag,
 Van U, en vielt ge, van uw val gewag! -
 Gij leerdet me als een god, een nimmer-moeden,
 Met koninklijk gebaar en kalmen lach,
 Veilig te wandlen op des levens vloedden,
 En de eigen ziel te temmen in haar wildste woeden.

Een god te zijn als gij, maar niet alleen
 In de ijzren kalmte van een eindloos lijden -
 Door 't donkre woeden veler stormen heen,
 En in de barning van een reuzig strijden,
 Zijn naam te griffen in het boek der tijden,
 Als gloënde letters op granieten wand -
 Dat is een lot, waaraan het waard te wijden
 Een menschenleven is, en hart en hand,
 Of ook ons sterflijk deel in 't onderwinden strand'!

XXXV.

Kunst en leven.

Schoon nog de stonde niet gekomen is,
 Dat zelfs uw steenen tot mijn ziele spreken,
 Zooals uw dichter* zong, de wildernis
 Der ijdele hoven in uw schoot ontweken -

Toch voel ik reeds in dezen eersten tijd,
 Dat mijne voeten door u ommedolen,
 Wat jeugdig waas van oude heerlijkheid
 In die vervallen trekken ligt verholten:

Die 's levens immervollen beker dronk,
 Totdat uw voorhoofd, duizlend, op dien sneeuwen,

* Goethe.

Nog immer schoonen arm in sluimer zonk,
Na éenen roes van vijf-en-twintig eeuwen!

Het zal uw laatste, de eeuwge slaap, wel zijn...
Maar nochtans zijt gij groot, ook nà 't verscheiden -
En schooner voegt uw lijk die glorieschijn,
Dien de eeuwen om uw bleeke slapen breiden

Dan gij den donkren gloed der rozen droegt
Om 't dronken hoofd, wen, bij het nachtelijk zwelgen,
Gij, in het bliksemen uws toornens, sloegt
De volkren aan uw voeten met verdelgen.

Maar hoe! wat worde ik door een waan ontzind,
En dole van den weg, in mist verlorene!
Of sloeg uw glans mijn scheemrende oogen blind?
Gij sterreft niet - voor de eeuwigheid geborene!

Want wat de rassche greep des doods u nam,
O Rome! één kroon is uwer kruin gebleven:
Of ook de doodsvloed aan uw lippen kwam,
U was de kunst - en dàt is eeuwig leven!

Of Vesta's eeuwig vuur in de assche zonk,
Een andere vlam is eeuwiger gebleken...
De lichte ster, die op uw voorhoofd blonk,
Zal in den walm der tijden niet verbleeken!

De kunst, die hier, in dichte rij bij rij,
Een drom der eêlste werken heeft geschapen -

Wijl 's kunstnaar's ziel, in zoete mijmerij,
Den lauwer reeds zag groenen om zijn slapen,

Die tóch hem niet gewierd - bij 't leven, niet -
Maar stil gelegd werd op zijn laatste ruste,
Nadat de dood, die susser van 't verdriet,
Den bleeken mond des levensmoeden kuste. -

De kunst, de kunst, zij, zij alleen maakt groot,
En slechts door háar zijt gij zoo hoog gesteigerd:
Zij wierp de lauwren allen in uw schoot,
Die ze aan haar trouwe dienaars had geweigerd.

De kunst is heilig en de kunst is hoog,
De schoonste bloem, het menschlijk hart ontsproten,
En wie zich nimmer voor haar outers boog -
Die heeft dit aardsche leven niet genoten.

XXXVIII

Per aspera ad astra.

O, ja! de smart, die pijnigend
Der minne gloed vervangt,
Is als het onweer reinigend
Na fellen middagbrand.

Zij slaat de levens-dronkenen
 Met liefdevolleu slag,
 En wekt de in droom gezonkenen
 Tot eeuwig-klaren dag -

De dag der kunst, die smetteloos
 Aan de open kinnen daagt,
 En al, wat laag en wetteloos,
 Als nevelen verjaagt.

O, mocht ook mij beschoren zijn
 Zoo'n overgroote gunst,
 En ik als nieuw herboren zijn
 Door de' invloed van de Kunst!

XXXVII.

Musa mystica.

Een wezen is er, dat mij niet verlaat,
 Éen trouwer dan de smart, die soms wel plach
 Op eens te wijken voor een wilden lach,
 Wanneer de waanzin me in de ziele slaat:

Ik zie des nachts haar schemerend gelaat
 In ieder mijner droomen, en ik mag
 Haar soms nabij zijn, als ik droom bij dag,
 Dolend daarbuiten, waar *mijn* voet slechts gaat.

Dan wane ik wel, dat met een loom gerucht
 Van wijd-ontplooiden wieken, ze uur aan uur
 Me omwuift... daar strek ik de armen... maar te gauw...

Zij wil geen wedermin - en 'k zie nog flauw
 Een rassche schaduw vloten op 't azuur,
 En hoor haar zachte lachen in de lucht...

XXXVIII.

Laatste strijd.

De zon verzonk in doffen, donkren gloed,
 Na 't broeien van een zwoelen zomermiddag -
 Een lauwer avond wierp haar wijde wade
 Op aarde en hemel, als doorzichtig rag -
 Nog dommelde in het zachtverstervend westen
 Een teêrgekleurde lucht, als parelmoer,
 Langzaam vervloeiende, in het opwaarts klimmen,
 In 't eindloos-effen matte blauw des hemels...

Ik stond reeds lang aan den omlischten zoom
 Des vijvers, starend naar het scheidend licht,
 En zag die wondre tintenrijke lucht
 Met al zijn wisselende speling, gansch
 Weêrspiegeld in dat effen vlak, zoo klaar, -
 En 't was me, als ik, verloren in die, pracht,

Van de' eenen hemel op den andren zag,
Als kreeg dat zachte groen een teêrder tint,
Alsof dat fijne geel versmolt, en of
Dat weeke violet nog woeker wierd...
En 't goot me een kalmté in mijn geschokt gemoed -
Dat schoone schouwspel - die ik lang verlangd had.
Hoe kort te voren had ik nog gewaand
Een God te zijn... ik was een sterveling!

Ik zag het nu, en meer dan immer, in:
Ik had me een oogenblik, in overmoed,
Vrij laten slingren op de ontroerde zee
Van mijne ziel, tot de allerhoogste, kruinen
Der schuimend-wilde branding, en ik lag daar,
Fier blikkend op des laagren levens dwarling -
Maar de opgezweepte golven, in hun zwaai,
Rolden weer neder in de bodemlooze
Ontzetbre kolken, gapend aan mijn voet,
En ik viel meê - en weende omdat ik mensch was...

Waar zijn zij nu, mijn plannen van dat uur,
Mijn hemelstormende gedachten, waar?
Verloren in den afgrond van het Niet,
Waar al het schoone, goede en groote in eindigt,
Dat ooit een menschenbrein in 't leven riep...
En thans, na die gestuite hemelvaart,
Na mijn gedroomde grootheid van een dag,
Sta ik weêr, sterfelijke dwaas, te staren

In 't wijkend diep der ledige eindeloosheid,
 Alsof van daar de lang-verbeide boodschap,
 Een heilvol antwoord op mijn angstig vragen,
 Een eeuwig-jonge troost mij dalen zou!...
 O, heerscher zonder kroon en rijk en sceppter!
 O, Godheid zonder wereld dan u-zelfen,
 Zonder onsterfelijkheid dan die des doods!
 O, schaduw van een uur, met eindloos willen,
 Die toch niet eens het nietigste geluk
 Zóo zeker, zóo nabij, voor één sekonde
 Kunt knellen in de vastgesloten vuist!

Ik streef naar goddelijke majesteit,
 En de aureool der opperheerschappije
 Van gansch de wereld heeft te flauw een glans,
 Als 'k haar bijwijlen, in mijn wilde droomen,
 Met dronken handen op mijn lokken druk -
 En 't luttel, dat ik, in een ledig uur,
 Met achteloos gebaar had opgeraapt -
 Het zoet bezit van een beminde vrouw, -
 Wordt plotseling voor immer mij ontrukkt...
 En ik was machtloos voor een enklen stond
 Dat dierbaar leven te verlengen!

O!
 Mijn Julia, waar is zij? Eeuwig heen...
 En heeft het eindeloos heelal geen plek,
 Waar nog een schaduw van haar-zelve toeft,

Dan 't kille donker, waar de worm in woont?
O, Dood! ik slinger u vergeefs mijn vloek
In dat geheimnisvol gelaat, waarvoor
Des levens wisselend-bonte sluier hangt!...
Wij zien uw handen slechts, die rustloos slaan -
Als van een blinde, tastend zonder steun -
En wien gij treft, die zinkt voor eeuwig neêr...
Maar 't hoofd verbergt gij in een dichten nacht
Van neevlen, door geen sterveling gepeild -
En niemand weet, of niet die oogen lachen
En minlijk neêrzien op der handen daad,
Dan of zij eeuwig-onbeweeglijk staren
Als doode steenen, waar geen licht in gloort...
O, onvermurwbre sfinx, die nimmer rust,
Maar loert, 'wijl, liggend aan des levens weg,
Gij de' een na de' ander grijpt, en geen verschoont!
Ik heb u menigmalen luid bespot,
En met het bitterst van mijn gal besproeid,
En dan geveleid ook met mijn zoetste stem...
En 't al om niet - maar thans... het is me, alsof
Ik dezen kalmen zomeravond kon
Alles wel niet vergeten, maar toch zacht
Bedekken met der weemoed fulpen wade -
En of mijn leed, mijn onuitspreeklijk leed, -
Dat eens hierbinnen als een roofdier huisde,
En tierend rondging door mijn dorre ziel -
Thans, op haar eigen rasschen ademtocht,
Of 't murmlen van een verre melodie,

Gelijk een moegekreten kind, gewiegd,
Al zachtjens in een zoeten sluimer viel...

Natuur is ook zoo schoon, deez' avond - zie!

De klare sikkels van de halve maan
Blinkt op de lichte blauwe lucht, zóo fijn,
Alsof een meesterhand, met vaste stift,
Dat scherp profiel geëts had op 't azuur -
Wijl lager, waar, nog voor een omzien, heel
De wijde westerkimme was ontvlamd
In gouden wolkenpracht en bloënden gloed -
Thans de allerlaatste zoom al dof en doffer
In wazig-rosse schemering verglimt...
Als 't laatste flikkren van een brekend oog -
Of als der lippen weifelende lach,
Wen 't angstig harte, hangend tusschen hoop
En vrees, op eens de wreede waarheid kent.

Thans is het duister, en geen duister toch...
Want Luna's zacht gelaat schijnt éens zoo klaar...
En aan den schemerenden koepel, hoog
Boven mijn hoofd, ontvonkten, één voor één,
De millioenen werelden des als -
Als gouden punten op het donkre schild,
Waarmeê de Nacht, bij 't scheiden van den dag,
Verrijst aan de' oosterrand des hemels, zacht
Voortschrijdend, als een moeder met haar kind,
En heel de sluimerende wereld dekt...

De Nacht! zij nadert, rijzend in haar gang,
 Bij elken tred, totdat ze, 't donker hoofd
 Verbergend in het ver gesternt omhoog,
 De zware plooiën van haar wijd gewaad
 In fulpen golving over de aarde breidt...
 En luister! voor haar kalme schreden uit
 Huppelt een wilde knaap, de lucht zephier,
 En strijkt door 't duister loof, dat lispt en ruischt...
 'Wijl aan het weeke dons van zijne wieken
 De geur nog hangt van rozen en jasmijn,
 Die hij te kussen pleegt in 't avonduur.

Maar heden schijnt zijn vlucht zoo loom, alsof
 Zijn eigen geuren hem bedwelmden, zwaar
 Als wierook, in haar vaten opgezwaaid
 Door ongeziene handen - en de lucht
 Wordt plotseling zoo hel als klare dag...
 Maar 't kan geen uchtend zijn, die zuivre glans,
 Waarin het bleeke licht der maan vergaat,
 Als vlokken sneeuw versmeltend op den stroom...

En daar... o, oogen, sluit u! knieën, buigt!
 En, handen, vouwt u in aanbidding saâm!
 Een vrouw, zoo hoog, zoo schoon, als 't aardsche licht
 Niet kent, met oogen als het nachtelijk blauw
 Zoo diep, - dat moet... dat moet de Muze zijn!

Of ben ik speelbal van een wilden droom?

Zij ziet mij aan met diepen, klaren blik,

En spreekt mij toe met sprakeloozen mond -
 O, hoor die melodieënrijke stem,
 Die als de harmonie der sferen, ver
 Door 't wijde labyrinth der ziel weêrklinkt.

XXXIX.

Apokalupsis.

‘Vrees niet - noch wend uw aanschijn naar den nacht,
 Als van een ijdele schepping uwer zinnen -
 Ik ben geen droombeeld, maar de hoogste macht
 Voor allen, die gelooven, dweepen, minnen -
 Ik, meer geliefd bij 't menschelijk geslacht,
 Dan al haar andre goden en godinnen:
 Het licht, dat glanzend van deez' leden vloeit
 Is de eigen vlam, die in uw binnenst gloeit.

Mij geldt de dienst in de eeuwge Kathedraal,
 Waar saâm Geloof met Ongeloof moet knielen,
 En mij de tonen, die, in elke taal,
 Tot Liefde's lof, van menschentongen vielen -
 En - God, of Muze, of Liefde, of Ideaal -
 Ik ben de middagzon voor alle zielen:
 Want alles vat ik in mijn wezen saâm,
 Maar ieder noemt mij met een andren naam...

Ook *uwe* ziel heeft mijn gelaat gezocht,
 In peinzende eenzaamheid en 't stille streven,
 Naar moer, dan u deez' aarde geven mocht,

Een hooger, rijker, lichter, reiner leven -
 Zij dan de krans, dien gij u zelven vlocht,
 Door mijn onsterfelijke hand gegeven:
 Ik zal u zeggen, wat uw eigen hart
 U heeft geleerd, in jubel en in smart...

De vrouw, die ge eenmaal in uw geest bezat,
 Toen nog deze aardsche neevlen haar omvingen,
 En om wier wederkomst gij daaglijks badt,
 Zóo innig, dat uw beden konden dringen
 Tot waar zij-zelf den donkren weg betrad -
 Dien laatsten weg voor alle stervelingen -
 Die vrouw - zoo teêr geliefd - zoo diep beschreid -
 Die vrouw is de uwe tot in eeuwigheid!

Want, die gij in dit leven hebt verloren,
 Gij vindt haar weder in uw diepst gemoed:
 Zij zelve jubelt met der Englen koren
 In 't smettelooze licht aan Godes voet -
 Maar in uw boezem sluimert ongeboren
 Haar beeld, dat, eenmaal, rijzend in een vloed
 Van tonen, haar vergankelijk verschijnen
 Bestendigt in der Kunst onwischbre lijnen.

Ja zij zal leven met haar droomende oogen,
 En met de gratie van haar lichten gang,
 Haar losse lokken, door den wind bewogen,
 En 't wazig blosje van heur warme wang,
 Heur lachjes, die als melodieën vlogen

Door heel de lucht, haar zilverklaren zang,
Maar 't meest van al in die onschatbre woorden,
Waar in de vlammen harer ziele gloorden.

O sterveling! gij leedt als wein'gen leden -

Maar zeldzaam ook de heeling, die gij vindt,
Nadat al 's levens gaven u ontgleden:

Door Dood en Liefde werd uw hart gewond -
Maar stervend heeft het zich omhoog gestreden,

Tot waar, vër glanzend, op haar voetstuk stond
De Kunst, die zelve, met heur zachte handen,
Uw ziel bevrijdde van haar enge banden.

De zoete Kunst! ja, *zij* heeft u genezen,

Door 't stille luistren naar die wondre taal,
Die ze in der kleuren mengeling laat lezen,

En 't monument van marmer of metaal -
Die stem der groote geesten, die voor dezen

Hun leven lieten voor het Ideaal -
En de eigen aandrang, om in klare trekken
Uw zieleleven aan u zelf te ontdekken.

Zoo ga dan, en vereeuwig die gij mint!

Ween uit uw wilde smart in rhythmisch vloeien -
Niet als de dwaas, die lof van dwazen wint,

En waant de wereld met een spel te boeien
Van woorden, koud en ijdel als de wind -

Neen laat in ieder woord uw tranen gloeien...

Dán is het, dat een ieder met u weent,
Wanneer gij zegt, niet wat gij *zoekt*, maar *meent*.

Wees daarom steeds eenvoudig als Natuur -
 En dek niet door een drom van duistre beelden
 De leêgte van uw werk, als door een muur -
 Schoon zij een omzien ook de zinnen streelden,
 Zij zetten 't hart, het harte niet in vuur,
 Die een'ge bron van 's levens smart en weelden;
 En grif dit gulden woord in hechten steen:
 Wees nooit een ander, maar u-zelf alleen!'

'Volg daarin 't spoor van dien eerwaarden Bard,
 Die, nog na 't eind van tienmaal zeven jaren,
 Met grijzend haar, maar immer groenend hart,
 Ten voorbeeld staat van wie daar stil hem staren
 In 't minnelijk gelaat, tot elk - verward,
 Dat zóo de zachtste vriend'lijkheid kan paren
 Met waardigheid en eed'len ernst - niet weet,
 Ziet hij den Leeraar, Dichter of Profet...

O, jongeling! zie, hoe zijn land hem telt,
 Bij wie haar 't dierste zijn om woord of daden -
 En hoe hij liefderijk die eer vergeldt
 Met vollen krans op krans van "Najaarsbladen",
 Wier sappig groen zoo frisch en jeugdig zwelt
 Als de eerste knoppen op de ontloken paden: -
 Wie zingt als hij - al is 't met zwakker toon -
 Wint voor zich-zelf en voor zijn land de kroon!'